

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MACIEJ SZPUNAR IŠVADA,
pateikta 2015 m. lapkričio 11 d.¹

Byla C-49/14

Finanmadrid EFC SA

prieš
VA,
QE,
DG,
NZ

(*Juzgado de Primera Instancia no 5 de Cartagena* pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Direktyva 93/13/EEB – Nesąžiningos sąlygos sutartyse su vartotojais – Mokėjimo įsakymo procedūra – Priverstinio vykdymo procedūra – Nacionalinio teismo kompetencija *ex officio* išnagrinėti nesąžiningos sąlygos galiojimą vykdant mokėjimo įsakymą – Teismo kanclerio išduotas mokėjimo įsakymas – *Res judicata* principas – Veiksmingumo principas“

I – Įžanga

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą suteikia Teisingumo Teismui galimybę patikslinti nacionalinio teismo įgaliojimų apimtį nagrinėjant nesąžiningas sąlygas sutartyse su vartotojais, patenkančias į Direktyvos 93/13/EEB² taikymo sritį.
2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nagrinėjantis prašymą dėl mokėjimo įsakymo vykdymo, klausia, ar privalo *ex officio* išnagrinėti nesąžiningos sutarties sąlygos galiojimą, jeigu nagrinėjant prašymą išduoti mokėjimo įsakymą nesąžiningos sąlygos visai nebuvo tikrinamos³.
3. Šis klausimas susijęs su atveju, kai po mokėjimo įsakymo procedūros vykdoma priverstinio vykdymo procedūra, ir šio atvejo Teisingumo Teismas dar neturėjo galimybės nagrinėti savo gausioje praktikoje dėl nesąžiningų sąlygų teisminės kontrolės.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288).

³ Panašų klausimą tas pats Ispanijos teismas pateikė byloje *Aktiv Kapital Portfolio Investment* (C-122/14, dar nagrinėjama Teisingumo Teisme).

II – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos teisė

4. Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų.“

5. Direktyvos 93/13 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniams nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.“

B – Ispanijos teisė

6. Mokėjimo įsakymo procedūra reglamentuojama ginčui taikomos redakcijos 2000 m. sausio 7 d. Civilinio proceso kodekse (*Ley de Enjuiciamiento Civil*, 2000 m. sausio 8 d. BOE Nr. 7, p. 575, toliau – Civilinio proceso kodeksas).

7. Minėto kodekso 812 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Bet kuris asmuo, reikalaujantis iš kito asmens sumokėti bet kokią nustatyto dydžio mokėtiną piniginę skolą, gali pasinaudoti mokėjimo įsakymo procedūra, jei ši skola patvirtinta toliau nurodyta tvarka:

1) pateikiant skolininko pasirašytus dokumentus, neatsižvelgiant į jų formą, rūšį ar fizinę laikmeną, kurioje jie užfiksuoti <...>;

<...>.“

8. Civilinio proceso kodekso 815 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Jei prie prašymo pridėti dokumentai <...> yra prašymą pateikusio asmens teisės, kurią patvirtina prašymo turinys, *prima facie* įrodymai, *secretario judicial* [(teismo kancleris)] pareikalauja iš skolininko per 20 dienų sumokėti pareiškėjui skolą ir pateikti teismui sumokėjimą patvirtinančius įrodymus arba teismui raštu pateiktame prieštaravime glaustai nurodyti motyvus, dėl kurių jis mano, kad neprivalo mokėti visos ar dalies reikalaujamos sumos.

<...>

3. Jei iš dokumentų, pateiktų su pareiškimu, matyti, kad reikalaujama suma nėra tiksli, *secretario judicial* [(teismo kancleris)] perduoda bylą teisėjui, kuris prireikus paprastąja nutartimi gali pasiūlyti pareiškėjui sutikti arba nesutikti su siūlomu mokėjimo įsakymu, kuriame nurodyta teisėjo nustatyta mažesnė nei prašoma suma.

<...>.“

9. To paties kodekso 816 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Jei skolininkas neįvykdo mokėjimo įsakymo ir neatvyksta į teismą, *secretario judicial* [(teismo kancleris)] priima dekretą, kuriuo užbaigia mokėjimo įsakymo procedūrą ir informuoja apie tai kreditorių, kad šis kreiptųsi dėl vykdymo paprasto prašymo tvarka.

2. Pateikus prašymą dėl vykdymo procesas vyksta pagal teismo sprendimų vykdymui taikomas taisykles, leidžiant pareikšti tokiu atveju galimus prieštaravimus <...>.

<...>.“

10. Minėto kodekso 818 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje dėl skolininko prieštaravimo numatyta:

„Per nustatytą terminą skolininkui pareiškus prieštaravimą byla galutinai išsprendžiama atitinkamos teisenos tvarka, o priimtas teismo sprendimas turi *res judicata* galią.“

11. Priverstinio vykdymo procedūra reglamentuojama Civilinio proceso kodekso III knygos nuostatomis. Numatyta teismo arba arbitražo sprendimų vykdymo procedūra skiriasi nuo kitų vykdomųjų dokumentų vykdymo procedūros.

12. Pagal minėto kodekso 552 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą vykdymo klausimus nagrinėjantis teisėjas gali atsakyti vykdyti dokumentą, jeigu viename iš 557 straipsnio 1 dalyje išvardytų vykdytinių dokumentų yra nesąžiningų sąlygų. 557 straipsnyje numatytas prieštaravimas yra susijęs tik su vykdytiniais dokumentais, išduotais ne teismo ar arbitražo.

III – Pagrindinės bylos ginčas

13. 2006 m. birželio 29 d. VA sudarė su *Finanmadrid* 30 000 EUR paskolos sutartį transporto priemonės pirkimui finansuoti.

14. Pagal sutarties sąlygas QE, DG ir NZ buvo solidariai už prievolės įvykdymą atsakingi asmenys. Sutartyje buvo numatytas 84 mėnesių paskolos terminas, 7 % metinių palūkanų norma, taip pat 1,5 % mėnesinių delspinigių norma ir 30 EUR bauda už kiekvieną pradelstą įmoką.

15. 2011 m. pradžioje VA nustojus mokėti įmokas, *Finanmadrid* pareiškė nutraukianti sutartį prieš terminą ir 2011 m. lapkričio 8 d. pateikė prašymą išduoti mokėjimo įsakymą, kuriuo keturi atsakovai pagrindinėje byloje būtų įpareigoti sumokėti 13 447,01 EUR.

16. *Secretario judicial* (prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo kancleris) pripažino šį prašymą priimtiniu, neperdavęs jo teisėjui. VA ir QE įteiktame prašyme išduoti mokėjimo įsakymą jie buvo įpareigoti perduoti prašymą kitiems dviem atsakovams.

17. Atsakovai pagrindinėje byloje neįvykdė mokėjimo įsakymo ir nepateikė dėl jo prieštaravimo, tad *secretario judicial* (prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo kancleris) 2012 m. birželio 18 d. dekretu užbaigė mokėjimo įsakymo procedūrą.

18. 2013 m. liepos 8 d. *Finanmadrid* pateikė *Juzgado de Primera Instancia no 5 de Cartagena* (Kartachenos pirmosios instancijos teismas Nr. 5) prašymą dėl pirmesniame punkte nurodyto dekreto vykdymo.

19. 2013 m. rugsėjo 13 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė pagrindinės bylos šalių pateikti pastabas dėl galimai nesąžiningo atitinkamos sutarties sąlygų pobūdžio, dėl to, ar teismas dar gali *ex officio* patikrinti šias sąlygas, ir dėl galimo teisės į veiksmingą teisminę apsaugą pažeidimo.

20. Pastabas pateikė tik ieškovė pagrindinėje byloje.

21. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal Ispanijos proceso teisę teismas informuojamas apie mokėjimo įsakymo procedūrą tik jeigu *secretario judicial* (teismo kancleris) mano, kad to reikia, arba jeigu skolininkai pateikia prieštaravimą. Taigi, kaip buvo šioje byloje nagrinėjama atveju, teismas sužino apie šią procedūrą tik kai yra vykdomas *secretario judicial* dekretas. Tačiau kadangi *secretario judicial* dekretas yra vykdytinas teismo dokumentas, turintis *res judicata* galią, vykdymo klausimus nagrinėjantis teismas negali *ex officio* nagrinėti, ar sutartyje, kuria remiantis pradėta mokėjimo įsakymo procedūra, yra galimai nesąžiningų sąlygų.

22. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl to, ar šios teisės nuostatos atitinka Direktyvą 93/13, nes pagal jas nė viename proceso etape nenumatyta nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolė.

IV – Prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

23. Šiomis aplinkybėmis *Juzgado de Primera Instancia no 5 de Cartagena* (Kartachenos pirmosios instancijos teismas Nr. 5) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Direktyva [93/13] aiškintina kaip draudžianti tokias nacionalinės teisės nuostatas, kaip galiojančiosios Ispanijos teisės nuostatos, kuriomis reglamentuojama mokėjimo įsakymo procedūra ([Civilinio proceso kodekso] 815 ir 816 straipsniai) ir kuriose nenumatytas privalomas nesąžiningų sąlygų patikrinimas ar privalomas teisėjo dalyvavimas per procedūrą, nebent *secretario judicial* (teismo kancleris) nuspręstų, kad to reikia, arba skolininkai pareikštų prieštaravimus, nes dėl tokių nuostatų tampa sudėtingiau arba neįmanoma vykdyti sutarčių, kuriose gali būti nesąžiningų sąlygų, *ex officio* teisminę kontrolę?
2. Ar Direktyva [93/13] aiškintina kaip draudžianti tokias nacionalinės teisės nuostatas, kaip Ispanijos teisės aktai, pagal kuriuose negalima per vėlesnį vykdytino dokumento (*secretario judicial* (teismo kanclerio) dekreto, kuriuo užbaigiama mokėjimo įsakymo procedūra) priverstinio vykdymo procesą [*in limine litis* ir *ex officio* patikrinti, ar sutartyje, kuria remiantis priimtas šis dekretas, kurį prašoma vykdyti, yra nesąžiningų sąlygų, nes pagal nacionalinę teisę toks dokumentas laikomas įgijusiu *res judicata* galią (kartu aiškinami [Civilinio proceso kodekso] 551, 552 straipsniai ir 816 straipsnio 2 dalis)?

3. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija aiškintina kaip draudžianti tokias nacionalinės teisės nuostatas, kaip reglamentuojančiosios mokėjimo įsakymo procedūrą ir teisminių dokumentų vykdymo procedūrą, pagal kurias jokiais atvejais nenumatyta teisminė kontrolė sprendimo priėmimo etape ir teismas negali vykdymo etape peržiūrėti *secretario judicial* (teismo kanclerio) jau priimtų dekretų?
4. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija aiškintina kaip draudžianti nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias teismas negali *ex officio* tikrinti, ar buvo užtikrinta galimybė įgyvendinti teisę būti išklausytam, nes sprendimas laikomas įgijusiu *res judicata* galią?⁴

24. 2014 m. sausio 23 d. nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2014 m. vasario 3 d. Rašytines pastabas pateikė Ispanijos, Vokietijos ir Vengrijos vyriausybės, taip pat Europos Komisija. Šios suinteresuotosios šalys, išskyrus Vengrijos vyriausybę, taip pat dalyvavo 2015 m. rugsėjo 2 d. vykusiame posėdyje.

V – Analizė

A – Pirminės pastabos

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai yra susiję su nacionalinio teismo įgaliojimais išduodant mokėjimo įsakymą ir jį vykdam, atsižvelgiant į Direktyvą 93/13 ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnį.

26. Pirmiausia išnagrinėsiu du klausimus, susijusius su Direktyva 93/13, o kiti du klausimai, susiję su Chartijos aiškinimu, mano nuomone, yra subsidiarūs.

27. Mokėjimo įsakymo procedūra yra procedūra, pagal kurią kreditorius gali greitai ir be didelių formalumų gauti vykdomąjį dokumentą neginčijamiems reikalavimams. Nors tiksli tvarka atskirose šalyse skiriasi, vis dėlto iš esmės tai yra procedūra, per kurią nevyksta šalių teisminiai ginčai dėl bylos esmės, išskyrus atvejį, kai tai inicijuoja skolininkas, pareikšdamas prieštaravimą. Šis procesinės iniciatyvos perdavimas atsakovui (pranc. „inversion du contentieux“) reiškia, kad mokėjimo įsakymo adresatas turi pradėti rungimosi procesą, kad jis netaptų vykdomasis⁴.

28. Panaši procedūra Europos lygmeniu numatyta dėl tam tikrų neginčijamų tarpvalstybinių reikalavimų⁵.

29. Taigi šio ginčo esmę galima apibendrinti taip: kaip užtikrinti nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolę vykstant tokiai supaprastintai procedūrai, per kurią rungimosi principu pagrįsti teisminiai ginčai numatyti tik jeigu pareiškiamas prieštaravimas? Ar teismas turi vykdyti tokią *ex officio* kontrolę taip pat ir teismo įsakymo vykdymo etape, jeigu jo nebuvo prašoma įsikišti anksčiau, nes nebuvo pareikštas prieštaravimas?

⁴ Dėl lyginamosios analizės, atliktos tuo metu, kai buvo diskutuojama dėl europinės procedūros šioje srityje, žr. E. Serverin ataskaitą „Des procédures de traitement judiciaire des demandes de faible importance ou non contestées dans les droits des États membres de l'Union européenne“, p. 27 ir 28 (<http://ec.europa.eu/civiljustice>), taip pat Europos Komisijos žaliąją knygą dėl Europos mokėjimo įsakymo procedūros [2002 m. gruodžio 20 d. COM(2002) 746, p. 11 ir 12].

⁵ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1896/2006, nustatantis Europos mokėjimo įsakymo procedūrą (OL L 399, p. 1).

B – Teismo įgaliojimų apimtis vykdant mokėjimo įsakymą (pirmasis ir antrasis klausimai)

1. Pirmojo ir antrojo klausimo performulavimas

30. Pirmuoju ir antruoju prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvą 93/13 draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, pirma, nenumatyta privaloma nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolė prašymo išduoti mokėjimo įsakymą nagrinėjimo etape ir, antra, negalima *ex officio* vykdyti šios kontrolės minėto mokėjimo įsakymo vykdymo etape.

31. Abu klausimai yra tarpusavyje glaudžiai susiję, nes jie pateikti dėl dviejų viena po kitos vykdomų procedūrų – pirmiausia mokėjimo įsakymo išdavimo ir tuomet jo vykdymo. Klausimas dėl nesąžiningų sąlygų kontrolės mokėjimo įsakymo vykdymo etape kyla tik tuo atveju, jeigu ši kontrolė turėjo būti privalomai užtikrinta pirmesniame etape, prieš išduodant mokėjimo įsakymą, tačiau to nebuvo padaryta.

32. Taigi siekiant išanalizuoti, ar Ispanijos mokėjimo įsakymo išdavimo tvarka užtikrinamas Direktyvoje 93/13 numatytos apsaugos veiksmingumas, reikia atsižvelgti į visas reikšmingas procesines taisykles.

33. Todėl manęs neįtikina Vokietijos vyriausybės argumentas, kad pirmasis klausimas, susijęs su mokėjimo įsakymo išdavimu, yra nepriimtinas, nes procesas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme yra susijęs tik su mokėjimo įsakymo vykdymo etapu.

34. Taigi siekiant naudingai atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus reikia išnagrinėti, ar pagal Direktyvą 93/13 draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, nenumatant nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolės prašymo išduoti mokėjimo įsakymą nagrinėjimo etape, tokio įsakymo vykdymo klausimus sprendžiantis teismas nebegali vykdyti tokios kontrolės.

2. Teismų praktikos apžvalga

35. Pirmiausia primenu, jog Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad nesąžiningos sąlygos vartotojams nėra privalomos.

36. Tai yra imperatyvi nuostata, kuria esant sutartiniams specialisto ir vartotojo santykiams siekiama užtikrinti sutarties šalių lygybę⁶.

37. Sprendime *Océano Grupo Editorial*⁷ Teisingumo Teismas nutarė, kad Direktyvos 93/13 6 straipsnyje numatytas tikslas gali būti pasiektas tik jei nacionaliniam teismui pripažįstama teisė *ex officio* įvertinti nesąžiningą sutarties sąlygą.

⁶ Žr., be kita ko, sprendimus *Mostaza Claro* (C-168/05, EU:C:2006:675, 36 punktas) ir *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 30 punktas).

⁷ C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, 26 ir 28 punktai.

38. Po šio sprendimo Teisingumo Teismas nuosekliai laikėsi pozicijos, kad nacionaliniam teismui atitinkamoje srityje suteiktas vaidmuo apima ne tik teisę, bet ir pareigą *ex officio* tikrinti nesąžiningas sąlygas, kai tik jam tampa žinomos tam reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės⁸.

39. Be to, nacionalinis teismas turi imtis tyrimo priemonių, kad galėtų *ex officio* vykdyti šią kontrolę⁹.

40. Sprendime *Banco Español de Crédito*¹⁰ Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad pareiga *ex officio* tikrinti nesąžiningas sąlygas taip pat taikoma mokėjimo įsakymo procedūrai, dar prieš vartotojui pateikiant prieštaravimą dėl įsakymo.

41. Šiuo klausimu primenu, kad, nesant neužginčytų reikalavimų nacionalinių išieškojimo mechanizmų suderinimo, pagal valstybių narių procesinės autonomijos principą mokėjimo įsakymo nacionalinių procedūrų įgyvendinimo tvarką reglamentuoja šių valstybių narių vidaus teisė, tačiau su sąlyga, kad ji nėra mažiau palanki nei reglamentuojanti panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jos netampa iš esmės neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teise vartotojams suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas)¹¹.

42. Vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Direktyva 93/13 draudžia valstybės narės teisės nuostatas, pagal kurias teismas, gavęs prašymą išduoti mokėjimo įsakymą, negali *ex officio* įvertinti, net jeigu jis žino šiuo tikslu reikalingas teises ir faktines aplinkybes, nesąžiningos sutarties sąlygos, jei vartotojas nepateikė prieštaravimo. Ši išvada grindžiama motyvu, kad, atsižvelgiant į Ispanijos teisėje numatytos mokėjimo įsakymo procedūros visumą, eiga ir ypatumus, yra didelė rizika, kad vartotojai nepateiks prieštaravimo¹².

3. Pareiga *ex officio* tikrinti nesąžiningas sąlygas prašymo išduoti mokėjimo įsakymą nagrinėjimo etape

43. Mano nuomone, Sprendimą *Banco Español de Crédito*¹³ reikia suprasti kaip principinį sprendimą, kuriuo, atsižvelgiant į mokėjimo įsakymo procedūros ypatumus pagal Ispanijos teisę, nustatyta pusiausvyra tarp požiūrio, kad teismas turi kompensuoti savo teisių nežinančio vartotojo procesinį neveikimą, ir požiūrio, kad negalima kompensuoti visiško pastarojo pasyvumo¹⁴.

44. Taigi nepersvarstant Teisingumo Teismo išvados Sprendime *Banco Español de Crédito* negalima sutikti su Vokietijos ir Vengrijos vyriausybių šioje byloje palaikoma pozicija, kad per mokėjimo įsakymo procedūrą teismas neprivalo tikrinti nesąžiningų sąlygų, jeigu vartotojas išlieka pasyvus ir nepateikia prieštaravimo.

⁸ Sprendimai *Mostaza Claro* (C-168/05, EU:C:2006:675, 38 punktas); *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 32 punktas) ir *Pannon GSM* (C-243/08, EU:C:2009:350, 32 punktas).

⁹ Žr. sprendimus *VB Pénzügyi Lízing* (C-137/08, EU:C:2010:659, 56 punktas); *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349, 44 punktas) ir *Banif Plus Bank* (C-472/11, EU:C:2013:88, 24 punktas).

¹⁰ C-618/10, EU:C:2012:349, 53 ir 54 punktai.

¹¹ Ten pat, 46 punktas.

¹² Ten pat, 57 punktas.

¹³ C-618/10, EU:C:2012:349.

¹⁴ Dėl šių dviejų požiūrių tarpusavio ryšio žr. Sprendimą *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 47 punktas).

45. Taip pat norėčiau pažymėti, kad Sprendimas *Banco Español de Crédito* yra visapusiškai reikšmingas pagrindinei bylai, nors jis susijęs su mokėjimo įsakymo procedūra prieš 2009 m. Ispanijos teisės reformą¹⁵.

46. Iš tiesų, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, šios reformos tikslas buvo perduoti kompetenciją, susijusią su mokėjimo įsakymo procedūra, teismo kancleriui (*secretario judicial*), t. y. teismas dalyvautų per šią procedūrą tik *secretario judicial* nusprendus, kad to reikia, arba skolininkui pareiškus prieštaravimą ir taip pradėjus procesą įprastos teisenos tvarka.

47. Mano nuomone, Teisingumo Teismo praktika dėl teismo vaidmens tikrinant nesąžiningas sąlygas turi būti taikoma ir kitiems teismų organams, pavyzdžiui, kancleriams, jeigu jiems perduodama kompetencija, turinti tiesioginę įtaką Direktyvos 93/13 įgyvendinimui.

48. Taip yra šioje byloje, nes *secretario judicial* (teismo kancleriui) suteikta kompetencija priimti sprendimus, kurie pagal Ispanijos proceso teisę sukelia analogiškus padarinius kaip teismo sprendimas.

49. Kadangi pagal Ispanijos teisę kompetencija nagrinėti prašymus dėl mokėjimo įsakymo išdavimo ir priimti sprendimus, prilyginamus teismo sprendimams, suteikta *secretario judicial* (teismo kancleriui), nacionalinės teisės aktuose jam turi būti nustatyta pareiga *ex officio* išnagrinėti sutarties sąlygos nesąžiningumą, o kilus abejonių kreiptis į teismą – tai suteiktų galimybę išnagrinėti sutarties sąlygą per rungimosi principą atitinkantį procesą¹⁶.

50. Pagrindinė byla šiuo atžvilgiu skiriasi nuo bylos, kurioje neseniai priimtas Sprendimas *ERSTE Bank Hungary*¹⁷; jame Teisingumo Teismas, atsižvelgęs į generalinio advokato P. Cruz Villalón siūlymą, nutarė, kad teismų praktika dėl nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolės netaikoma notarams, atsižvelgiant į esminius teismo ir notaro funkcijų skirtumus.

51. Iš tiesų, skirtingai nei notaro atveju, vienintelė *secretario judicial* (teismo kanclerio) funkcija yra padėti vykdyti teisingumą, nes jis priskirtas prie atitinkamo teismo ir veikia kontroliuojamas teisėjo.

52. Tačiau valstybė narė negali nevykdyti savo pareigos užtikrinti nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolę per mokėjimo įsakymo procedūrą, perduodama teismo kancleriui kompetenciją išduoti mokėjimo įsakymą. Pagal nacionalinės teisės aktus tokiam organui turi būti nustatyta pareiga vykdyti šią kontrolę *ex officio* ir kilus abejonių kreiptis į teismą.

¹⁵ Priėmus 2009 m. lapkričio 3 d. Įstatymą Nr. 13/2009 dėl proceso teisės reformos kuriant naują teismų administraciją (*Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva oficina judicial*) (BOE, Nr. 266, 2009 m. lapkričio 4 d., p. 92103).

¹⁶ Paprastai pagal rungimosi principą reikalaujama, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, kad sutarties sąlyga nesąžininga, apie tai informuotų bylos šalis ir suteiktų joms galimybę laikantis rungimosi principo ir šiuo atžvilgiu nacionalinės teisės procesinėse normose numatytos formos pateikti savo poziciją. Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Banif Plus Bank* (C-472/11, EU:C:2013:88, 17–36 punktai).

¹⁷ C-32/14, EU:C:2015:637, 47 ir 48 punktai.

4. Pareiga *ex officio* tikrinti nesąžiningas sąlygas mokėjimo įsakymo vykdymo etape

53. Dabar reikia išnagrinėti šioje byloje svarbiausią klausimą, ar pagal nacionalinės teisės nuostatas vykdymo klausimus nagrinėjančiam teismui taip pat turi būti leidžiama *ex officio* tikrinti nesąžiningas sąlygas, jeigu jos nebuvo tikrinamos nagrinėjant prašymą išduoti mokėjimo įsakymą.

54. Nurodysiu kelias priežastis, dėl kurių iš principo neatrodo pageidautina numatyti tokią *ex officio* kontrolę vykdymo etape.

55. Pirma, vykdymo procedūra nelabai pritaikyta reikalavimų pagrįstumui nagrinėti. Jeigu teismas dalyvautų per šią procedūrą, jam retai kada būtų žinomos faktinės aplinkybės, būtinos siekiant išnagrinėti sutarties sąlygas, tad norėdamas jas sužinoti, paprastai jis turėtų taikyti tyrimo priemones.

56. Antra, jeigu procedūra skirta teismo išduotam įsakymui įvykdyti, tikrinant nesąžiningas sąlygas gali būti pažeistas *res judicata* principas.

57. Trečia, jeigu teismui būtų nustatyta pareiga tikrinti nesąžiningas sąlygas vykdant dokumentą, išduotą per mokėjimo įsakymo procedūrą, tai būtų sunkiai suderinama su Sąjungos teisės aktuose, kuriais nustatoma Europos mokėjimo įsakymo procedūra ir sukuriamas neginčytinų reikalavimų Europos vykdomasis raštas, įtvirtintu modeliu.

58. Vykstant Europos mokėjimo įsakymo procedūrai vykdančioje valstybėje narėje Europos mokėjimo įsakymas dėl jokių priežasčių negali būti peržiūrimas iš esmės¹⁸. Tas pats pasakytina apie Europos vykdomąjį raštą pagal Europos neginčytinų reikalavimų vykdymo sistemą¹⁹.

59. Kadangi aiškiai neleidžiama *ex officio* tikrinti nesąžiningų sąlygų vykdant mokėjimo įsakymą arba kitos valstybės narės išduotą Europos vykdomąjį raštą, patenkantį į minėtų europinių sistemų taikymo sritį, atrodo nenuoseklu numatyti tokią kontrolę vykdant įsakymus, išduotus vien pagal nacionalinę teisę, koks yra pagrindinėje byloje nurodytas įsakymas²⁰.

60. Nors pripažįstu šių Ispanijos, Vokietijos ir Vengrijos vyriausybių pateiktų argumentų reikšmę, vis dėlto manau, kad argumentas, susijęs su Direktyvos 93/13 6 straipsnio veiksmingumu, yra svarbesnis, jeigu pareiga *ex officio* tikrinti nesąžiningas sąlygas nacionalinėje teisėje nėra numatyta nė viename proceso etape po prašymo išduoti mokėjimo įsakymą pateikimo.

61. Kalbama ne apie galimų trūkumų vykstant mokėjimo įsakymo procedūrai ištaisymą, o apie sisteminės problemos išsprendimą, atsižvelgiant į tai, kad nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolė turi būti numatyta viename iš mokėjimo įsakymo išdavimo ir vykdymo procedūros etapų.

62. Taigi taikant išimtį ir, nesant geresnio sprendimo, jeigu nacionalinėse procesinėse normose tokia *ex officio* kontrolė nenumatyta nė viename pirmesniame etape, šią kontrolę galiausiai turi užtikrinti vykdymo klausimus nagrinėjantis teismas.

¹⁸ Reglamento Nr. 1896/2006 22 straipsnis.

¹⁹ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 805/2004, sukuriantis neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, p. 15).

²⁰ *De lege ferenda* pažymiu, kad būtų gerai iš dalies pakeisti Reglamentą Nr. 1896/2006, kuris galimai apima reikalavimus, kylančius iš sutarčių su vartotojais, siekiant aiškiai numatyti nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolę Europos mokėjimo įsakymo išdavimo etape.

63. Atrodo, kad taip yra pagrindinėje byloje, tačiau tai turi patikrinti nacionalinis teismas.

64. Iš tiesų, nors Ispanijos vyriausybė patikslina, kad mokėjimo įsakymo procedūra yra keičiama, siekiant atsižvelgti į Sprendimą *Banco Español de Crédito*²¹, ir kad ją pakeitus *secretario judicial* (teismo kancleris) prieš išduodamas mokėjimo įsakymą turės perduoti teisėjui prašymus, susijusius su sutartimis su vartotojais, kad šis galėtų patikrinti nesąžiningas sąlygas, ši vyriausybė taip pat nurodo, kad šios pataisos dar neįsigaliojo²².

65. Be to, net darant prielaidą, kad, kaip teigia Ispanijos vyriausybė, naujosios taisyklės jau yra *de facto* taikomos nuo tada, kai buvo paskelbtas Sprendimas *Banco Español de Crédito*, todėl *secretarios judiciales* (teismo kancleriai) perduoda teisėjams prašymus pradėti mokėjimo įsakymo procedūrą, susijusius su sutartimis su vartotojais, vis dėlto tokio faktinio taikymo nepakanka veiksmingai Direktyvoje 93/13 nustatytų teisių apsaugai užtikrinti. Bet kuriuo atveju, kaip savo rašytinėse pastabose pripažįsta Ispanijos vyriausybė, mokėjimo įsakymo procedūra pagrindinėje byloje vyko dar prieš paskelbiant Sprendimą *Banco Español de Crédito*.

66. Mano nuomone, tokiu atveju, kai nė viename mokėjimo įsakymo išdavimo procedūros etape nevykdoma nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrolė, reikalavimas veiksmingai apsaugoti Direktyvoje 93/13 nustatytas teises turi būti svarbesnis už praktinio pobūdžio argumentus, kuriais prieštaraujama, kad būtų galima vykdyti tokią kontrolę mokėjimo įsakymo vykdymo etape.

67. Vis dėlto dar reikia išnagrinėti klausimą, ar nesąžiningų sąlygų *ex officio* kontrole mokėjimo įsakymo vykdymo etape nepažeidžiamas *res judicata* principas, įtvirtintas Ispanijos proceso teisės normose, pagal kurias pripažįstama, kad *secretario judicial* (teismo kanclerio) sprendimai sukelia panašių padarinių kaip teismo sprendimai.

68. Primenu, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Sąjungos teisė nenustato nacionaliniam teismui pareigos netaikyti vidaus procesinių normų, suteikiančių sprendimui *res judicata* galią, net jei tai leistų pašalinti ginčijamą sprendimu padarytą Sąjungos teisės normos, nepaisant jos pobūdžio, pažeidimą²³.

69. Nesant šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų, taisyklės, kuriomis įgyvendinamas *res judicata* principas, turi būti nustatytos valstybių narių nacionalinėse teisės sistemose vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu. Tačiau šiomis taisyklėmis turi būti paisoma lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų²⁴.

70. Kalbant apie lygiavertiškumo principą, pasakytina, kad nė viena pagrindinės bylos aplinkybė neleidžia daryti išvados, kad Ispanijos teisėje nustatytos *res judicata* principo įgyvendinimo taisyklės bylose, susijusiose su Direktyva 93/13, yra mažiau palankios nei taisyklės, kuriomis reglamentuojami į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkantys atvejai.

²¹ C-618/10, EU:C:2012:349.

²² Pažymiu, kad 2015 m. spalio 5 d. Įstatymas Nr. 42/2015 dėl civilinio proceso kodekso reformos (*Ley 42/2015 de reforma de la Ley de Enjuiciamiento Civil*) (BOE, Nr. 239, 2015 m. spalio 6 d., p. 90240) buvo priimtas visai netrukus po šioje byloje įvykusio posėdžio. Vis dėlto iš Įstatymo Nr. 42/2015 pereinamojo laikotarpio nuostatų matyti, kad reforma neturi įtakos mokėjimo įsakymo procedūroms, t. y. tokioms, kokia yra šioje byloje nagrinėjama procedūra, užbaigtoms iki šio įstatymo įsigaliojimo.

²³ Sprendimai *Kapferer* (C-234/04, EU:C:2006:178, 21 punktą) ir *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 37 punktą). Dėl procesinės autonomijos principo ir Sąjungos teisės mechanizmų, pagal kuriuos nacionalinėje teisėje leidžiama riboti galutinių teismo sprendimų privalomąją galią, priešpriešos žr. M. Taborowski „Konsekwencje naruzenia prawa Unii Europejskiej przez sądy krajowe“ (Nacionalinių teismų padaryto Europos Sąjungos teisės pažeidimo padariniai), Lex – Wolters Kluwer, Varšuva, 2012 m., p. 259 ir paskesni.

²⁴ Sprendimas *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 38 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

71. Dėl veiksmingumo principo pasakytina, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką kiekvienas atvejis, kai kyla klausimas, ar dėl nacionalinės procesinės nuostatos Sąjungos teisę taikyti tampa neįmanoma arba pernelyg sudėtinga, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į šios nuostatos vaidmenį visame procese, jo eigą ir ypatumus įvairiose nacionalinėse institucijose²⁵.

72. Šiuo atžvilgiu pažymiu, kad *res judicata* galios suteikimas sprendimui dėl mokėjimo įsakymo gali kelti klausimų, taip pat ir tuo atveju, kai tokį sprendimą priima teismas, o ne, kaip šioje byloje, teismo kancleris. Šių abejonių kyla visų pirma dėl to, kad vykstant mokėjimo įsakymo procedūrai prašymas visai nenagrinėjamas pagal rungimosi principą ir atsakovui tenka didelė našta, nes jam tenka ir atsakomybė inicijuoti rungimosi principu pagrįstą procesą²⁶.

73. Taigi šioje byloje *secretario judicial* (teismo kanclerio) dekretas, kuriuo užbaigta mokėjimo įsakymo procedūra, tapo galutinis vien dėl to, kad vartotojai per nustatytą terminą nepareiškė prieštaravimo dėl įsakymo, o *secretario judicial* nemanė, kad reikia kreiptis į teisėją. Šiuo klausimu iš mokėjimo įsakymo procedūros taisyklių matyti, kad *secretario judicial* prašymą tikrina tik formaliai pagal Civilinio proceso kodekso 815 straipsnio 1–3 dalis. Jis neprivalo vertinti sutarties sąlygų turinio ar pranešti teisėjui apie šį turinį.

74. Tačiau pagal šias procesines taisykles teismo kancleriui ne tik suteikiama kompetencija išduoti mokėjimo įsakymą, nors jis neturi įgaliojimų tikrinti nesąžiningų sąlygų, tačiau suteikiama ir *res judicata* galia jo sprendimams, todėl įsakymo vykdymo etape tampa neįmanoma patikrinti nesąžiningų sąlygų.

75. Mano nuomone, tokia *res judicata* principo įgyvendinimo tvarka vykstant mokėjimo įsakymo procedūrai pažeidžiamas veiksmingumo principas, nes nacionaliniam teismui kliudoma užtikrinti veiksmingą Direktyvos 93/13 6 straipsnio taikymą.

76. Šiomis aplinkybėmis vykdymo klausimus nagrinėjantis teismas turi užtikrinti veiksmingą Direktyvoje 93/13 nustatytų teisių apsaugą ir netaikyti nacionalinės teisės normos, pagal kurią teismo kanclerio priimtam sprendimui dėl mokėjimo įsakymo suteikiama *res judicata* galia.

77. Atsižvelgdamas į visus šiuos samprotavimus, siūlau į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo pirmąjį ir antrąjį prejudicinius klausimus atsakyti taip, kad pagal Direktyvą 93/13, visų pirma jos 6 ir 7 straipsnius, taip pat pagal veiksmingumo principą draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis nenumatyta pareiga *ex officio* išnagrinėti galimai nesąžiningos sąlygos galiojimą prašymo išduoti mokėjimo įsakymą nagrinėjimo etape, kai šį prašymą nagrinėja teismo kancleris, o teismas, nagrinėjantis minėto įsakymo vykdymo klausimus, *ex officio* to išnagrinėti taip pat negali.

C – Dėl nagrinėjamų procesinių normų atitikties Chartijai (trečiasis ir ketvirtasis klausimai)

78. Trečiuoju ir ketvirtuoju prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Ispanijos proceso teisės normos atitinka Chartijoje įtvirtintas pagrindines teises, kalbant konkrečiau – Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą teisę į veiksmingą teisminę apsaugą.

²⁵ Sprendimai *Peterbroeck* (C-312/93, EU:C:1995:437, 14 punktas) ir *Asturcom Telecomunicaciones* (C-40/08, EU:C:2009:615, 39 punktas).

²⁶ Dėl kritinės šio klausimo analizės žr. Komisijos žaliąją knygą [Dokumentas COM(2002) 746, 23–26 klausimai].

79. Jeigu Teisingumo Teismas pritars mano siūlymui dėl pirmų dviejų klausimų, nereikės atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus, susijusius su Chartija. Iš tiesų iš mano pasiūlymo matyti, kad nacionalinis teismas turėtų netaikyti nagrinėjamų nacionalinės teisės normų, ir nereikia nagrinėti jų atitikties Chartijos 47 straipsniui.

80. Vis dėlto trumpai aptarsiu atitikties Chartijos reikalavimams klausimą, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų kitaip.

81. Pirmiausia, kalbant apie Chartijos taikymo sritį, Vokietijos vyriausybė teigia, kad šioje byloje nagrinėjamoms Ispanijos proceso teisės normoms taikomas nacionalinės teisės procesinės autonomijos principas, todėl jos nepatenka į Chartijos taikymo sritį.

82. Negaliu sutikti su šiuo teiginiu.

83. Nacionalinis teismas, nagrinėdamas bet kurį ieškinį dėl asmeniui pagal Sąjungos teisę suteiktų teisių apsaugos, turi laikytis Chartijos 47 straipsnyje garantuojamos veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimų²⁷.

84. Taip yra dėl to, kad iš Sąjungos teisės kylančių teisių apsauga apskritai grindžiama nacionalinėje teisėje numatytais teisių gynimo priemonėmis. Jeigu valstybės narės galėtų nevykdyti pareigos laikytis Chartijos 47 straipsnio remdamosi nacionalinės proceso teisės autonomijos principu, iš Sąjungos teisės kylančių teisių veiksminga teisminė apsauga netektų prasmės.

85. Pažymiu, kad Teisingumo Teismas dar neturėjo progos patikslinti iš Chartijos 47 straipsnio kylančių reikalavimų ir labai panašių reikalavimų, kylančių iš lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, tarpusavio santykio. Iš tiesų antrasis principas visų pirma taip pat reiškia bendrą valstybėms narėms tenkančią pareigą užtikrinti iš Sąjungos teisės kylančių teisių teisminę apsaugą. Taigi gali kilti klausimas, ar Chartijos 47 straipsniu veiksmingumo principas papildomas, ar pakeičiamas²⁸.

86. Nepaisant šios dvejonės, neabejotina, kad valstybės narės turi užtikrinti Chartijos 47 straipsnio laikymąsi ir proceso teisės srityje.

87. Taigi pagal nusistovėjusią teismų praktiką dėl Direktyvos 93/13 taikymo valstybių narių pareiga užtikrinti teisės subjektų teisių, suteikiamų pagal šią direktyvą, kad nebūtų naudojamos nesąžiningos sąlygos, veiksmingumą reiškia teisminės gynybos reikalavimą, taip pat įtvirtintą Chartijos 47 straipsnyje, ir nacionalinis teismas privalo jo laikytis²⁹.

88. Grįžtant prie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimų dėl Chartijos aiškinimo pasakytina, kad trečiuoju prejudiciniu klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Chartija draudžia nacionalines teisės nuostatas, pagal kurias, jeigu atsakovas nepareiškia prieštaravimo, reikalavimų esmės teisminė kontrolė nenumatyta nei prašymo išduoti mokėjimo įsakymą

²⁷ Šiuo klausimu žr. Sprendimą *DEB* (C-279/09, EU:C:2010:811, 28 ir 29 punktai). *A contrario* taip pat žr. Sprendimą *Torralbo Marcos* (C-265/13, EU:C:2014:187, 34 punktas) ir Nutartį *Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio* (C-258/13, EU:C:2013:810, 23 punktas).

²⁸ Dėl šių principų tarpusavio santykio žr. generalinio advokato Y. Bot išvadą byloje *Agrokonsulting-04* (C-93/12, EU:C:2013:172, 30 punktas), generalinio advokato P. Cruz Villalón išvadą byloje *E.ON Földgáz Trade* (C-510/13, EU:C:2014:2325, 43 punktas) ir generalinio advokato N. Jääskinen išvadą byloje *Orizzonte Salute* (C-61/14, EU:C:2015:307, 24 punktas).

²⁹ Žr. sprendimus *Banif Plus Bank* (C-472/11, EU:C:2013:88, 29 punktas); *Sánchez Morcillo ir Abril García* (C-169/14, EU:C:2014:2099, 35 punktas) ir *Kušionová* (C-34/13, EU:C:2014:2189, 47 punktas).

nagrinėjimo, nei įsakymo vykdymo etape. Ketvirtuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar pagal Chartiją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias vykdymo klausimus nagrinėjantis teismas per mokėjimo įsakymo procedūrą negali *ex officio* tikrinti, ar buvo užtikrinta galimybė įgyvendinti teisę būti išklausytam.

89. Nors šiuo klausimu jau padariau išvadą, kad pagal Direktyvą 93/13 ir veiksmingumo principą nagrinėjamos nacionalinės normos yra draudžiamos, manau, tos pačios išvados negalima padaryti vien remiantis Chartijos 47 straipsniu.

90. Tai paaiškintina tuo, kad pagal Direktyvą 93/13 vartotojams suteiktų teisių teisminės apsaugos lygis yra didesnis, nei numatytasis kiekvienai civilinio ginčo, susijusio su Sąjungos teise, šaliai pagal Chartijos 47 straipsnį.

91. Iš tiesų, kaip teisingai nurodo Komisija, pagal Chartijos 47 straipsnį apskritai nedraudžiama, kad kai kuriuos sprendimus, priklausančius teismų kompetencijai, priimtų neteisminis organas, jeigu *a posteriori* jiems gali būti taikoma teisminė kontrolė. Kita vertus, pagal minėtą 47 straipsnį suteikta teisė kreiptis į teismą savaime neapima *ex officio* teismo nagrinėjimo reikalavimo, siekiant užtikrinti pagal Sąjungos teisę šalims suteiktas teises.

92. *Ex officio* kontrolės reikalavimas yra būdingas ginčams, kurių šalių padėtis nelygi. Šioje byloje šį reikalavimą gali lemti tik Direktyvos 93/13 6 straipsnyje numatyta būtinybė užtikrinti vartotojo apsaugą.

93. Taigi, mano nuomone, pagal Chartijos 47 straipsnį nedraudžiama supaprastinta nacionalinė procedūra, pagal kurią reikalavimai nagrinėjami iš esmės tik tuo atveju, jeigu atsakovas pareiškia prieštaravimą, taigi nesant prieštaravimo teismas negali *ex officio* nagrinėti sutarčių sąlygų. Be to, pagal minėtą 47 straipsnį nedraudžiamos procesinės normos, pagal kurias vykdymo klausimus nagrinėjančiam teismui neleidžiama *ex officio* pripažinti, kad dėl netinkamo įteikimo buvo pažeista teisė į gynybą, jeigu atsakovas nepareiškia prieštaravimo.

94. Šiuo klausimu primenu, kad teisės į gynybą užtikrinimas nėra absoliuti prerogatyva ir ši teisė gali būti ribojama. Savo praktikoje dėl Reglamento (EB) Nr. 44/2001³⁰ išaiškinimo Teisingumo Teismas pripažino galimybę tęsti procesą atsakovui nežinant, jeigu siekiant surasti atsakovą buvo imtasi visų paieškos priemonių, kurių reikalaujama pagal rūpestingumo ir sąžiningumo principus, atsižvelgiant į tai, kad vėliau atsakovas gali prieštarauti teismo sprendimo pripažinimui³¹.

95. Kitaip būtų, jeigu atsakovas neturėtų veiksmingos teisių gynimo priemonės, leidžiančios jam pareikšti prieštaravimą dėl įsakymo, pavyzdžiui, dėl ribojamųjų prieštaravimui pareikšti nustatyto termino apskaičiavimo taisyklių³², pernelyg didelių proceso išlaidų ar nesant procedūros, kurią taikant būtų galima persvarstyti atsakovui nežinant priimtą mokėjimo įsakymą³³.

³⁰ 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).

³¹ Sprendimai *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219, 29 punktą) ir *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, 50 punktą).

³² Žr. mano išvadą byloje *BBVA* (C-8/14, EU:C:2015:321, 54–67 punktai).

³³ Pavyzdžiui, pagal Reglamento Nr. 1896/2006 sistemą netinkamas pranešimas gali lemti Europos mokėjimo įsakymo persvarstymą kilmės valstybės narės kompetentingame teisme (20 straipsnis).

96. Tačiau nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra pakankamai informacijos, kuri leistų atsakyti į šiuos klausimus. Konkrečiau kalbant, nors panašu, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šioje byloje vykstant mokėjimo įsakymo procedūrai atsakovas buvo informuotas netinkamai, jis nepaaiškina, koks tai buvo pažeidimas, ir nenurodo, ar suinteresuotosios šalys galės pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis ir pareikšti prieštaravimą dėl vykdymo, kai galiausiai sužinos apie joms už akių priimtą sprendimą.

97. Todėl manau, kad jeigu Teisingumo Teismui tektų atsakyti į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus, jam reiktų atsakyti taip, kad pagal Chartijos 47 straipsnį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias vykdymo klausimus nagrinėjantis teismas negali *ex officio* tikrinti vykdomojo dokumento ir *ex officio* konstatuoti mokėjimo įsakymo procedūros trūkumą, su sąlyga, kad atsakovas gali pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone ir prieštarauti mokėjimo įsakymui bei remtis galimu jo teisės į gynybą pažeidimu.

VI – Išvada

98. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Juzgado de Primera Instancia no 5 de Cartagena* (Kartachenos pirmosios instancijos teismas Nr. 5) pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

Pagal 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais ir pagal veiksmingumo principą draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias nenumatyta pareiga *ex officio* išnagrinėti galimai nesąžiningos sąlygos galiojimą prašymo išduoti mokėjimo įsakymą nagrinėjimo etape, kai šį prašymą nagrinėja teismo kancleris, o teismas, nagrinėjantis minėto įsakymo vykdymo klausimus, *ex officio* to išnagrinėti taip pat negali.

¹ Gavus prašymą užtikrinti anonimiškumą, 1 puslapyje ir 13–16 punktuose nurodyti asmenvardžiai buvo pakeisti raidėmis.